

המזכירות הפדגוגית – אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העליסודי
התאמות ההיבחנות לבעלי לקויות למידה ולנבחנים בחינוך המיוחד
תשפ"ג

הנחיות מפורטות בכל הנוגע להתאמות ההיבחנות: נוהלי הגשת הבקשה, היבחנות iTest, הזמנת שאלונים וכדומה מפורסמות בחוזרי האגף לחינוך המיוחד, האגף ללקויות למידה ואגף הבחינות. בכל מקרה של סתירה כלשהי בין המופיע במסמך זה לבין ההנחיות והנהלים המופיעים בחוזרים של האגף לחינוך המיוחד, האגף ללקויות למידה ואגף הבחינות, המופיע בחוזרים אלה הוא המחייב.

סוג ההתאמה	גורם מאשר	אופן ביצוע ההתאמה
שעתוק בחינה	ועדת התאמות מחוזית	התלמידים ייבחנו במחשב במערכת ה-iTest (מבחן מתוקשב)*
הארכת זמן הבחינה ב-25%	ועדה בית-ספרית	
הגדלת שאלון בחינה	ועדה בית-ספרית	
התעלמות משגיאות כתיב	ועדה בית-ספרית	
הקראה**	ועדת התאמות מחוזית	ההקראה תיושם עלידי השמעת השאלון באמצעות מכשיר MP3 וכרטיס מיקרו SD ייעודי לבחינה או באמצעות מחשב במערכת ה-iTest (מבחן מתוקשב)*
הכתבה**	ועדת התאמות מחוזית	ההכתבה תיושם על ידי הקלדה באמצעות מחשב במערכת ה-iTest (מבחן מתוקשב)*
היבחנות בעל-פה	התאמה מסוג זה אינה קיימת בתחום הדעת	
שאלון מותאם	ועדת התאמות מחוזית	

* יש להבחין בין המבחן המתוקשב במערכת ה-iTest המיועד לנבחנים לקויי למידה (סמלי שאלונים 11281 ו-11241) לבין הבחינה המתוקשבת עתירת המדיה המיועדת לבתי הספר אשר בחרו להיבחן בה (סמלי שאלונים 11267 ו-11247).

** בתחום הדעת "עברית" נלמדים ונבדקים כישורי השפה בתחום האורייני (קריאה וכתבה) והידע הלשוני. כישורים אלה הם מהות המקצוע ולא רק האמצעי לבדיקת הידע. על כן לא ניתן לפטור את התלמידים בעלי לקות הלמידה מתפקוד אורייני בבחינות בשפת האם, אלא במקרים חריגים ביותר, בודדים ונדירים בלבד. חשוב מאוד לעשות כל מאמץ במשך שנות ההוראה בבית הספר כדי להקנות לתלמידים אסטרטגיות "עקיפה ופיצוי" במטרה לאפשר להם להגיע לתפקוד אורייני המאפשר התמודדות עם טקסט.

תלמידי החינוך המיוחד הזכאים להתאמות: הכתבה לבוחן ניטרלי, שעתוק או הקראה, יוכלו לבצע זאת עלידי גורם אנושי בתנאים האלה **בלבד**:

- תלמידי החינוך המיוחד המשולבים בכיתות הרגילות – עד שני תלמידים בשכבה.
- תלמידי החינוך המיוחד בכיתות החינוך המיוחד וכן תלמידים הלומדים בבתי הספר של החינוך המיוחד – עד 50% מסך התלמידים הזכאים להתאמות שלעיל יוכלו לממש עלידי גורם אנושי.

יתר התלמידים ידרשו לממש התאמות אלו באמצעות iTest. יש לבצע עם התלמידים תרגולים והדמיות במהלך השנה ולוודא כי קיימת התשתית המתאימה בבית הספר לצורך מימוש ההתאמות.

המזכירות הפדגוגית – אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העל-יסודי
התאמות ההיבחנות לבעלי לקויות למידה ולנבחנים בחינוך המיוחד
תשפ"ג

השאלון המותאם לנבחנים בשאלון 11282

לשאלון 11282 אין גרסה נפרדת לנבחנים הזכאים לבחינה מותאמת או טבלת בחירה. שאלון הבחינה הכללי יכתב תוך התאמה לנבחנים מותאמים.

השאלון המותאם לנבחנים בשאלון 11281

- לזכאים לשאלון 11281 **מותאם** יש טופס שונה מהטופס לנבחן הכללי. על הנבחן להקפיד כי קיבל טופס שאלון ונספח שעליהם מוטבעת המילה **מותאם**. על בית-הספר לוודא כי הנבחנים המותאמים קיבלו לידיהם את הטפסים הנכונים, ולחלופין לוודא כי נבחנים כלליים לא קיבלו לידיהם שאלון מותאם שאינם זכאים לו. בית-ספר שלא יקפיד על כך מסתכן בעיכוב מנהלי של הציונים ואף בפגיעה בציוני הנבחנים.
- השאלון הוא שאלון כרוך מחברת. הכתיבה היא במקומות המיועדים לה בשאלון הבחינה.
- כיוון שמחברת הבחינה נסרקה, יש להנחות את התלמידים לכתיבה בעט כהה בלבד ובכתב יד ברור. אין לכתוב בשוליים האפורים.
- המאמרים יצורפו כנספח נפרד משאלון הבחינה. גם על נספח המאמרים יצוין כי הוא מיועד לנבחן **המותאם**.
- בטבלה שלהלן מופיעים הדגשים לשאלון המותאם. יובהר כי חלוקת הניקוד והבחירה בין השאלות זהות לשאלון הרגיל.

הנושאים	ניקוד	הערות
הבנה והבעה	50 נקודות	בפרק זה תהיינה שאלות פתוחות ושאלות סגורות. הטקסטים יודפסו בגופן מוגדל. כך גם השאלות. עיבוד המאמרים יותאם לצורכי הנבחנים בעלי לקויות הלמידה. היקפי הטקסטים ייגזרו מעיבוד זה אך עשויים להיות בהיקף זהה לטקסטים בשאלון הכללי. השיקולים להיקף הטקסטים יהיו רמת הקריאות של הטקסטים והתאמתם לאוכלוסיית התלמידים בעלי הלקויות. בהבעה בכתב לא ייקנס התלמיד על שגיאות כתיב או על פיסוק שגוי (התלמיד נדרש, כמובן, לפיסוק בסיסי כגון נקודות בסופי משפטים).
שם המספר	10 נקודות	בפרק זה תיתכנה שאלות השלמה ובחירת הצורה התקנית. לא יהיו שאלות על מילות היחס ואותיות השימוש.
תחביר	40 נקודות	בפרק זה תהיינה שאלות פתוחות ושאלות סגורות. לא יהיו שאלות על משפטי ייחוד לא יהיו שאלות המרה ממבנה פעיל לסביל ולהפך. לא יישאלו שאלות על תקינות תחבירית.
צורות	40 נקודות	בפרק זה תהיינה שאלות פתוחות ושאלות סגורות, לרבות שאלת קלוז. לא יישאלו שאלות הדורשות זיהוי שורשים מגזרות חפ"נ, חפ"צ והכפולים. לא יישאלו שאלות על דיוקי הגייה ותקינות לשונית. במידת האפשר יופיעו הצורות בשתי דרכים: צורות מנוקדות ולצידן הצורות כשאין מנוקדות. בכל מקרה לא תישאלנה שאלות המצריכות הסתמכות על זיהוי הדגשים או על הבחנה בין סימני הניקוד.

המזכירות הפדגוגית – אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העל-יסודי
התאמות ההיבחנות לבעלי לקויות למידה ולנבחנים בחינוך המיוחד
תשפ"ג